СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVII. Ч. 296. Джерзі Сити, Н. Дж., четвер, 21-го грудня 1939. No. 296. Jersey City, N. J., Thursday, December 21, 1939. VOL. XLVII

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свобода": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1010, 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ЩЕ ОДИН НІМЕЦЬКИЙ КОРАБЕЛЬ ПОПОВНИВ „САМОГУБСТВО"

ВАШИНГТОН. — Американський военний корабель „Тускалуза", що патрулює прибережні води, доніс, що німецький пасажирський корабель „Колюмбус", який кілька днів тому опустив невтральний мексиканський порт у цілі перебитись крізь англійську бльокаду й дістатись до дому, горить, а біля нього чигає англійський кружляк. Підпалу довершили самі німці, бачачи, що англійський кружляк не дасть їм далі їхати і або їх затонить, або візьме корабель у полон. Те „самогубство" мало місце у віддалі 450 миль від берегів Флориди, себто на зовсім невтральних водах. Корабель „Колюмбус" був побудований по війні. Він мав поверх 32,000 тон і належав до наймодерніших пасажирських кораблів. У часі його постою в Мексику він набрав на себе досить нафти. З тою нафтою він пустився на воду. Дехто думає, що його завданням було заробити на морі котрийсь із німецьких бойових кораблів. Німецька залога врятувалась на американськім кораблі „Тоскалуза", котрий везе їх до порту. Вона буде інтернована.

ІНШИЙ НІМЕЦЬКИЙ КОРАБЕЛЬ УТІКАЄ ДО ПОРТУ.

ФОРТ ЛОДЕРДЕЙЛ (Флорида). — Европейська війна підсунулась дуже близько до американських берегів, коли англійський кружляк заатакував недалеко Флориди німецький товаровий корабель „Аравка". Він вистрілив з гармати понад нього і зажадав через радіо, щоб той зупинився. Але німецький корабель почав утікати і дійсно втік до недалекого порту Лодердейл і там спустив якір. До нього підїхав англійський кружляк на одну милю, але вже не атакував його в порті. Американські власті почали розглядати цю справу, зокрема почали допитувати німецький корабель, що він робить на американських водах, коли повинен плисти до Полудневої Америки. „Аравка" наладований нафтою. Догадуються, що він був одним із німецьких провіантових кораблів, що на широкім морі засобляли німецькі военні кораблі і субмарини потрібними продуктами. Коли це буде усталене, то американські власті інтернують корабель, зачисляючи його до „военних".

ЩЕ ПРО КОРАБЕЛЬ „ҐРАФ СПЕ".

МОНТЕВІДЕО. — Тепер виходить на верх, що всі американські краї піддержували уруґвайський уряд, коли він силував німецький корабель „Ґраф Спе" опустити порт. Бо Уруґвай фактично не має жадної военної фльоти. Отже корабель „Спе", коли би був відмовився опустити порт, уруґвайські власті не могли йому нічогісенько зробити. Та тут їй прийшла на поміч Арґентина, яка заявила, що коли „Ґраф Спе" не схоче добровільно виїхати, то два арґентинські кораблі придуть до порту, візьмуть його за „підбоки" і виведуть гарненько на море.

Арґентинські власті інтернували цілу залогу з корабля „Ґрафа Спе" і розіслали її гуртами по ріжних місцях у глибину краю. Капітан Лянґсдорф залишився покищо в Буенос Айресі.

ВЕЛЕС ТАВРУЄ СОВЕТИ.

НЮ ЙОРК. — Підсекретар стейту, Сомнер Велес, гостро натаврував Совети, зокрема промову премієра Молотова, в якій він закидав Америці імперіялізм і небажане опікунство над Кубою. Сомнер Велес говорив, що Куба є вповні суверенна держава. А коли вона має тісні звязки з Америкою, то ті звязки пороблені за обопільною згодою. Американські краї мусять кооперувати і собі взаємно помагати. Бо коли не будуть, то такі випади, як ось недавно з „Ґрафом Спе", будуть повторятися частіше і наносити чимраз поважніші наслідки. Велес говорив ті слова на засіданні кубської торговельної палати в Ню Йорку.

НОВІ РОЗКРИТТЯ В КОМІТЕТІ ВЗАЄМОВІДНОСИН ПРАЦІ.

ВАШИНГТОН. — Хоч комітет взаємовідносин праці є державною, федеральною інституцією, призначеною на те, щоб всесторонно полагоджувати спори і непорозуміння між робітниками і власниками фабрик та заведень, проте тепер виходить на яв, що деякі члени цього комітету виразно працювали на користь юнії К.О.П., а навіть уживали підступів, щоби потягнути підприємців до відповідальности за поламання закону Вагнера. Тих підступів уживав у першу чергу сам секретар комітету, Вит. Останній заперечує, начеб вис ділав у злій волі.

ПОМІЧ ФІНЛЯНДІЇ.

НЮ ЙОРК. — Герберт Гувер, голова комітету помочи Фінляндії, вислав останній $100,000 як першу поміч для її потерпілих від війни. Ця сума це збірки з одного тижня. За нею підуть інші, вищі.

ПОВІДОМЛЕННЯ

Пригадуємо, що як кожного, так і цього року всі відділи У. Н. Союзу є обовязані прислати в цім місяці до головної канцелярії рекордові і фінансові звіти якнаскоріше. Всі звіти мусять бути в головній канцелярії 28. грудня, А ВЖЕ НЕ ПІЗНІЩЕ, ЯК 30. ГРУДНЯ.

Звертаємо увагу головно тим відділам, які звичайно спізняються з присиланням місячних звітів і належитостей, або які взагалі залягають з заплатою якихнебудь належитостей, що того роду поступовання не сміє повторитись у грудні, з кінцем якого наступають річні замкнення цілого книговодства головної канцелярії. Тому взиваємо всі відділи прислати звіти та вирівняти в цім місяці всякі належитості на час.

ГОЛОВНА КАНЦЕЛЯРІЯ У. Н. СОЮЗУ.

ҐЕН. КРИВИЦЬКОМУ КІНЧИТЬСЯ ПОБУТ

Іміґраційний уряд каже, що В. Ґ. Кривицькому, що був колись большевицьким ґенералом і тайним аґентом большевицького уряду, а потім описував свої досвіди в ґазетах і журналах, кінчиться право побуту в Америці з кінцем цього місяця.

Якщо він не дістане продовження своєї візи, буде примушений виїхати з Америки.

САМОГУБСТВО КАПІТАНА КОРАБЛЯ

Р. Г. Ґозвел, 39-літній капітан корабля „Бритиш Офісер", що возить нафту з Америки до Анґлії, поповнив самогубство в своїй корабельній кабіні, коли корабель стояв у Бетон Руж, у Луізіяні.

Моряки його кажуть, що він так журився за безпеченство свого корабля, що це довело його до душевного розстрою.

ФЕРБЕНКС ЛИШИВ МІЛІОНИ

Відомий фільмовий актор Доґлес Фербенкс, що помер оноді на удар серця в Каліфорнії, оставив кілька міліонів долярів маєтку, одначе не стільки, на скільки його оцінювано. Кажуть, що він поділив цей маєток між сина й другу жінку.

АМЕРИКА РОЗБУДОВУЄ ЛЕТНИЧУ ФЛЬОТУ

Департамент фльоти замовив нові летничі машини й пропелери коштом близько 10 міліонів долярів.

ПОЛЕТІВ ДО ЕВРОПИ

Великий пасажирський і почтовий літак „Диксі Клипер" вилетів з летовища в Порті Вашингтоні, на Лонґ Айленді, в дорогу до Европи з 1,338 фунтами почтових посилок та 25 пасажирами. Летить на Бермуду, Азори й Лісбону.

ВІДНАЙШОВСЯ „ВКРАДЕНИЙ" ЧОЛОВІК

Овен Савнд, Онт. — Після того, як його хата згоріла, старший парубок, Дж. Ч. Сізар, десь був зник. Пошукування його були безуспішні. Думали, що він згорів у своїй хаті. Аж по 14 днях він зявився в хаті свого брата й оповів йому сензаційну історію, що до його хати ввійшли були два сильні чоловіки, які його завязали в мішок і день вивезли. Пізніше, під допитами поліції, Сізар признався, що його історія неправдива і що він цілих 14 днів жив у недалекій стодолі. Цілий той час він живився виключно яблуками. Ніхто не може догадатись, чому Сізар зробив такий вибрик. Можливо, що на нього вплинуло те, що його хата згоріла. Її запалив грім.

СОВЕТИ НАЗНАЧИЛИ ПОСЛА ДЛЯ СЛОВАЧЧИНИ

МОСКВА. — Назначено М. Пушкина першим советським послом до Словаччини. Ту номінацію поміщено в такім кутику в ґазеті, що ледви це можна запримітити, ніби стидаючись перед читачами за цей учинок, що визнає розбиття давньої Чехословаччини.

ОГОЛОШУЮТЬ ВАЖНІ ЛІКАРСЬКІ ВІДКРИТТЯ

Клівлендська клініка подала до публиного відома, що її лікарі відкрили, що протитифове щеплення помагає між іншим і на запалення мізку, зване енкефалітіс.

Ця енкефалітіс небезпечна недуга: досі вмирало на неї пересічно 25 процентів хорих.

КАМПАНІЯ НЮ ЙОРКУ ПРОТИ „ПАЧКУВАННЯ" ПАПІРОСОК

Аґенти департаменту скарбу міста Ню Йорку задержали трок, повний папіросок, привезених зо стейту Ню Джерзі, без оплати міського податку. Візника арештовано.

ЗНАЙШЛИ ВБИВНИКА НІМЕЦЬКОГО УРЯДОВЦЯ

НЮ ЙОРК. — В Торонті поліція знайшла вбивника урядовця німецького консуляту, д-ра Енґельберґа. Ним є молодий кулачний борець Ерні Гас. Він признався до вини і як причину подав це, що Енґельберґ був „сексуально збочений". Його везуть до Ню Йорку.

КАНАДІЙЦІ В АНҐЛІЇ

ЛОНДОН. — В цілій Анґлії велика радість, що вдалося перевести щасливо з Канади перший траспорт війська. Цілу ту справу держано у великій тайні. Вість розійшлася доперва тоді, коли вже військо висіло на анґлійську землю.

АНҐЛІЙСЬКІ ЖОВНІРИ НА ВПРАВАХ.

Анґлія звісна зо своєї слоти. Цей відділ піхоти бреде зимовим болотом на вправах в будуванні понтонових мостів.

НЕ ЗРІКАЮТЬСЯ ЗАХІДНЬО-УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЕЛЬ

ПАРИЖ. — Зродившийся у Франції новий польський уряд видав „маніфест", у якому заповідає, що поляки будуть стояти у війні при Анґлії й Франції, щоб таким чином вибороти „нову Польщу". Та нова Польща має мати повний доступ до Балтійського моря і „запевнені границі". Нова Польща також думає і про „союз словянських держав", що відмежовував би словянські держави від Німеччини. Нова Польща, як каже маніфест, буде „християнська і демократична". Як тільки вона повстане, зараз будуть розписані вибори і вибрані представники. Уряд буде тільки виконувати волю представників. Давні помилки вже не повторяться. Замітне те, що маніфест згадує і за „національні меншини". Каже, що вони дістануть „свої права", коли виявлять тепер до Польщі „льояльність", себто, коли будуть разом з нею битися за відбудову Польщі. При новім польськім уряді є вже зорганізована „Національна Рада", що є ніби польським парляментом. На її чолі стоїть музика Гнат Падеревскі. До цього „парляменту" мають влучити також, як заповідають, одного українця й одного жида. Уряд і парлямент складаються з самих противників давнього польського уряду. З заяв нового польського уряду виходить ясно, що він стоїть за те, щоб нова Польща обіймала знову західньо-українські землі.

СПІР ЧЕРЕЗ ТЕ, ЯК ПРАВИТИ ПОЛЬЩЕЮ.

БЕРЛІН. — Виходить, що заведення порядку на окупованих Німеччиною польських землях було головно ділом націстичної військової еліти, яка виконувала своє завдання з великою строгістю, вважаючи себе за „вищу расу", яка заставляє до послуху і порядку „слуґ" чи „невільників", себто поляків. Ця метода, як виходить, викликує страшенне негодування проти німців. Є випадки частих засідок на націстичних вибранців, підчас яких їх убивають з кривок. За те націсти мстяться, на кім попало, а це ще гірше дратує людність. А військова влада хотілаб замирення і привернення в краю повного спокою. Ось це було предметом нарад військових і адміністрації. Наради відбулися в Берліні. Видано комунікат, що на тих нарадах прийшло до згоди між військовою й адміністративною управою польських земель. Та кажуть, що перемогли таки націстичні вибранці. Значить, що може наступити в Польщі ще гірший німецький курс.

НЕЗАДОВОЛЕННЯ З СОВЕТСЬКОЇ ОКУПАЦІЇ.

ЧЕРНІВЦІ (Буковина). — З того, що оповідають утікачі з західньо-українських земель, що є під Советами, виходить на яв, що „медові" місяці советського „визволення" минули. Населення зачинає пізнавати, що це таке „советська влада". Вже здирають податки і беруть рекрута. Замітне те, що між втікачами є вже багато українців і жидів. Зпочатку так виходило, що влада краю опиниться в руках жидів і українців. Головні посади по містах забирали жиди, а другорядні — українці. Та тепер усюди поусували наставлених, а на їхнє місце спроваджують москалів з Росії. Залізниця, почта, банки і т. п. є в руках чужинців. По всіх урядах говорять московською мовою. Так є, що тепер безпечніше говорити в уряді польською мовою ніж українською... Бо, відповідаючи московському урядникові по українськи, можна наразитись на те, що можна легко попасти в руки чекістів як „контрреволюціонер" і „український націоналіст".

СОВЕТИ БОМБАРДУЮТЬ.

ГЕЛЬСІНКІ. — Цілу низку фінських міст бомбардували десятки советських літаків. Та великої шкоди вони не наробили завдяки фінським протилетунським гарматам, що тим разом цільно стріляли. Совети мають поважні втрати. Вдержують здобуті позиції тільки на самій півночі.

ЗВЕРТАЮТЬ УСЮ УВАГУ НА СТАЛІНА.

МОСКВА. — Щоб відвернути увагу народу від советських невдач у Фінляндії та викинення їх з Ліґи Націй, советська преса завалена тільки одним матеріялом: 60-літніми уродинами Й. Сталіна. Вся пропаганда звернена тільки в ту одну сторону. Все інше, що діється в світі, збувається мовчанкою.

ЧОМУ АМЕРИКА ПОМАГАЄ ФІНАМ?

МОСКВА. — На це відповідає советський „учений" Немчінов. Каже, що це американські фабриканти муніції допомогли Фінляндії в роках 1918 і 1920 установити „білий уряд". Тепер ті самі, що не мають де збути муніції, знову допомагають Фінляндії ніби з „гуманітарних" причин, а властиво задля зисків і на те, щоб з „білої Фінляндії" зробити базу до наступу на Совети.

"SVOBODA" (UKRAINIAN DAILY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ПРИГОТОВЛЯЮТЬСЯ НА МИР

З голосів американських газет видно зовсім ясно, що на найближчій сесії американського конгресу в січні буде піднесена справа реформи закону про торговельні угоди. Цей закон має велике значіння в мирних часах, а у воєнній заверусі його значіння і для Америки і для інших країв збільшується багато разів. Дискутуючи над справою пропонованих змін теперішнього закону, американські газети підчеркують постійно власне справу теперішньої війни, а ще частіше справу миру, котрий скорше чи пізніше мусить прийти.

„Теперішня війна", каже наприклад „Ню Йорк Таймс", у своїй передовиці про цю справу, „зо своїми ненавистями й страхами, зо своїм знищенням і різнею, мусить колись дійти до кінця. Як до цього дійде, люди будуть мусіти звернутися до великого завдання відбудови, до завдання відбудувати світ не лише фізично, але відтворити світ, у котрім великі й свобідні держави моглиб жити й торгувати разом у мирі й приязні".

Підчеркнувши в цей спосіб великий інтерес, який Америка має в війні й мирі, „Таймс" каже далі: „Як ця війна скінчиться, Америка, що уникає найгірших трагедій й прикростей війни, може бути одинокою країною, здібною перебрати на себе провід у зусиллях, що мають покласти основи для тривалого миру".

Що таке може статися дуже легко, не дасться заперечити. Можна навіть сказати, що чим довше буде тривати війна, чим більше вона буде виснажувати воюючі сторони, тим більшою в порівнанні з тими ослабленими державами буде сила й потуга Америки, тим більший її вплив у світі, тим більший її голос в остаточному вирішенні мирових питань.

Ці вигляди ставлять і перед українською іміграцією в Америці надзвичайні завдання. Коли Америка перебере на себе провідну ролю в світі, коли цілий світ буде дивитися й прислухуватися до її голосу, тоді й український нарід буде дивитися теж на Америку й буде від неї ждати слушного вирішення української справи, якщо ця справа до вирішення прийде (що дуже легко може статися). Тоді теж український нарід буде дивитися на українську іміграцію в Америці як на чинник, котрий уже з природи самого свого положення покликаний представити українську справу перед цим найважнішим чинником світової політики, урядом Злучених Держав.

Є ще деякі можливості, що справи обернуться інакше, але мабуть більше є можливостей за те, що власне так станеться, як допускає американська преса. Коли вона приготовляє Америку на цю евентуальність, чи не порадно булоб українській іміграції проготуватися на це?

ЗАГАЛЬНИЙ ЗІЗД АМЕРИКАНСЬКО-УКРАЇНСЬКИХ УГРУПОВАНЬ

(Доклад О. Ревюка на Конгресі „Обєднання" 2. грудня 1939 р.).

I.

Зараз по вибуху німецько-польської війни „Обєднання" видало до українського громадянства в Америці відозву, в котрій, звернувши увагу на консеквенції цеї війни для українського народу, на зачіплення нею життєвих інтересів українського народу, висказало надію, що українська іміграція обстане за інтереси українського народу на рідній землі. Українська іміграція в Злучених Державах має нагоду постаратися приєднати для української справи американську публичну опінію й американський уряд, котрого вплив у світових справах все був великий. Підкресливши, що ідеалом українського народу є все ще далі соборна незалежна українська держава, „Обєднання" писало:

„У тому важному моменті, коли наново важиться доля української справи, мусимо виступити тут на іміграції з одною думкою й волею. Так, як 22. січня 1919 року, в хвилині небезпеки й наїзду ворогів на українську землю, наш нарід на рідних землях здобувся на те, щоб спільно й однодушно заманіфестувати свою політичну й національну волю, так і ми в Америці супроти наближаючихся подій мусимо поступити. В українській визвольній справі мусимо створити один національний фронт, з одною політичною думкою й вимогою, і так виступити перед світом і перед американським урядом".

Переводячи цю ідею в життя, „Обєднання" говорило далі: „Беручи під увагу цей важливий момент, **„Обєднання" є тої думки, що всі українські організації повинні тепер згодитися на якнайдальше йдучі уступки й реформи, щоб таким чином причинитись до того, щоб наша українська акція в Америці мала вигляд одного, дійсно обєднаного фронту боротьби за здобуття державности для України"**.

„Обєднання" звернулося до всіх українських організацій в Америці, до всеї української преси й народніх діячів з проханням припинити взаємну боротьбу й звернути всю енергію на плянову акцію оборони української справи.

Ця відозва появилася в „Свободі" з 5. вересня 1939 року. Наскільки я знаю з усних відкликів, вона звернула на себе загальну увагу й викликала різні толки, пояснення й відгуки. На жаль, ці відклики були лише усні. Я не читав, щоб хтось поставив свої думки у цій справі на письмі. Цей факт треба признати вислідом боротьби між двома наставленнями: з одного боку, наші люди видно признають потребу такої спільної акції, а з другого боку такої акції не хочуть.

Що в Америці потрібно спільної української акції, це ясно всякому. Америка велика й могуча країна, яка певно заважить багато й підчас війни й підчас миру. Зрештою не можна вважати виключеним вмішання Америки до війни, в якому то випадку її вплив був би ще більший. Кожна держава й кожний нарід мусять дивитися, щоб собі цей великий і могучий край не зразити, але придбати для себе. Подібно це важне для українського народу, котрий нині ледве чи має поза Америкою вигляди знайти безінтересовних приятелів. Зрештою вже з огляду на самий факт існування тут досить численної іміграції вказує на те, що тут треба повести акцію в користь українських прав.

II.

Не знаю, скільки учасників цих зборів памятає собі ту ситуацію, яка для нас уже раз існувала в цьому краю, ситуацію підчас світової війни 1914 р., а головно від 1917 до 1919 року. Тоді теж Америка вирінула як найбільше впливова держава, і тоді була розбита на дві, (коли до українців рахувати й тих, що не є свідомі свого українського походження, то на більше) ворожих собі груп, **які багато більше себе взаємно поборювали, як поборювали спільних національних ворогів**. Яке враження могла така завзята боротьба робити на тих, котрих симпатії ми хотіли зеднати, можемо легко догадатися. Скільки разів американські організації запрошували до себе українських бесідників, за кожним разом виринало питання: з котрої організації бесідника запросити? Звісно, звичайно справу вирішували в цей спосіб, що не запрошували жадної. Інколи запросили по одному бесідникові з кожної й тоді звичайно голови зборів представляли противенство між бесідниками і їх організаціями так, немовби вони в нічому з собою не годилися, або так, що одні хочуть союзу з Росією, а інші самостійности, або одні союзу з Німеччиною, а інші самостійности. Навіть як він цього не сказав, навіть як бесідники проти себе не виступали, учасники зборів, чи форуму, чи чого там, виносили враження, що серед українців є такі основні розходження, що вони до спільної організації належати не можуть. Не треба й додавати, що сварка між конкуруючими організаціями звичайно доводила їх осуджувати свою конкурентку перед громадянством і урядом.

Звичайно, яку акцію не починалаб котра з тих організацій, усе друга знайшла способи повернути її у нівець, бо серед завзятої боротьби кожна з них легко робила помилки, які друга підхоплювала й уживала до нищення її роботи. В цей спосіб зіпсуто такі річи, як видавання книжок, пересилування перед конгресом, делегації. Скільки людей розчарувалося на вид такого розбиття, не треба й говорити. Під враженням такого розбивання казав мені один американський урядник у 1919 році: „Ваше розбиття показує, що український нарід не має проводу (но лідершип), а такий нарід самостійности добути не може: якби йому хтось її дав, він її скоро втратить". Його слова наводжу не тому, що це, мовляв, сказав урядник, але тому, бо мені здається, це було враження, яке ми робили загально. Це розбиття могли толкувати як звичайний вислід демократії. Нині люди вже й від демократичного народу ждуть спільного фронту проти тих сил, які вони всі визнають спільним ворогом. Як нема спільного фронту, то видно нема спільного ворога, вони розуміють.

III.

Доказувати потреби єдности мабуть буде досить, бо поза потребою є ще друге важливе питання: як цю справу перевести в життя? Є саме в Америці стільки ріжних українських організацій, що обєднати їх для спільної акції не легко. Є політичні організації, які властиво повинні би цею справою занятись, бо це політична справа. Одначе ці люди бодай найбільше між собою посварені. Стоять поза ними ріжні газети, а за газетами або церкви або запомогові організації. І вони з собою конкурують, себе взаємно виключають, поборюють, признавати не хотять. Якби нам вдалось обєднати українські політичні, церковні й запомогові встанови, то ми моглиби сказати, що менше-більше обєднали українську іміграцію в одну цілість. Справа це дуже трудна. Знаємо це теж з практики, бо вже з ріжних боків такі заходи обєднання роблено й вони все розбивались. Одначе з того, що пляни кооперації все ще виринають, я роблю висновок, що цієї думки ще не закинено. Розбилися недавно тому заходи співпраці українських запомогових організацій, а одначе недавно знову появилася в органі одної з них стаття з закликом перевести таку кооперацію. Є заходи кооперації в поодиноких місцевостях (Клівленд, Дітройт).

Все це показує, що настрій за кооперацію є. Показують теж ці факти ще одно: її вдалося перевести не там, де одна сторона старалася накинути всім іншим свою ідеольогію або своє наставлення, але лише там, де всі злучені організації заховали вповні свою організаційну й ідеольогічну відрубність, а зійшлися лише для переведення певних, виразно намічених спільних цілей. Такі цілі для всіх українських організацій певно є і є можливість спільної праці для такої цілі, а передумовою такої організації є не підведення всіх під один стрихулець, але взаємна толеранція, терпеливість для чужих поглядів. Старатися довести до якоїнебудь ідеольогічної єдности серед іміграції, на мою думку, пуста фантазія. Краще закинути таку думку як неможливу до здійснення, а взятися за лекше діло, за діло створення спільної акції на основі ріжности. Як довго обєднанець буде відкидати необєднанця, так довго будуть дві, непримирні групи. Коли обєднанець прийме необєднанця як факт, з яким, хоч немилим, треба погодитися, тоді вже зроблено один крок до спільної акції. Коли католик не признає православного, по ки він не стане католиком, а православний католика, поки цей не стане православним, так довго не можна говорити про спільну акцію людей з двох церков. Доперва тоді, як католик і православний перестануть ждати від людини іншої віри відступлення від своєї віри, можна почнати говорити про спільну акцію.

Тому, підносячи потребу спільної акції всіх українців за українську державу, даймо почин „Обєднання" скликати Всеукраїнський Конгрес усіх українців, без огляду на їх релігійні, політичні чи інші погляди. Ставимо за основу такої акції толеранцію для всяких таких поглядів. Виключаємо від акції лише тих, які не признають потреби працювати для цілі створення української соборної держави. Всіх інших просимо до співпраці. Уряд „Обєднання" має виробити плян скликання такого загального конґресу, причому вже при підготові такого конґресу він має піти на всякі, найдальше йдучі уступки при орґанізації ініціятивного комітету.

IV.

Закінчу словами одного українського діяча, що в тій справі писав мені з Праги під датою 16. жовтня 1939 р.:

Тут випадково прийшли числа „Свободи" з відозвою „Обєднання" до всіх в Америці про утворення єдиного національного фронту. Тут ця звітка всіх тішить, бо, думаю, що треба поменше „ідеольоґій", а побільше толеранції і солідарности. І історія мусілаб людей дечого навчити: то люди шукали ідеольоґічного споріднення з большевизмом, а Сталін узяв та вирізав майже всіх комуністів-українців. То надіялися на іншу ідеольоґію, творили „мімікрію", аж тут від березня до вересня новий прочухан. А ми собі дискутуємо — „како вѣруєши" та про всякі ідеольоґічні причандали, коли нами торгує хто хоче і як хоче.

По думці цих виводів ставлю отсю резолюцію:

1) З огляду на те, що належна оборона української справи перед американським громадянством і урядом є в теперішній грізливий мент для українського народу справою першої ваги; та

2) що добро української справи взагалі, а оборони її в Америці спеціяльно вимагає спільного й згідливого виступу американців українського роду перед рештою американців і перек американським урядом; **Восьмий Конґрес Обєднання Українських Орґанізацій** припоручає урядові „Обєднання" повести всякі можливі заходи для скликання загального конґресу української іміґрації в Америці без огляду на релігійні, орґанізаційні чи політинчі переконання, спираючись на демократичну засаду повної толеранції для таких усяких ріжниць, який то конґрес мав би придумати спільну плятформу для всіх і всяких українських уґруповань на іміґрації для репрезентації самостійницьких змагань українського народу перед американським громадянством і американським урядом.

МАЛЮНКИ СОВЄТСЬКОГО ПОБУТУ

ВОСКРЕСІННЯ МЕРТВОЇ АБО: НЕХЛЮЙСТВО МІЛІЦІЇ.

„Комуніст" в ч. 199. пише таке:

„Любитель сенсацій мчав вулицею. Він поспішав повідомити знайомих про останню новину. Помер Іванов. Сьогодні вночі сконав від розриву серця. Кільком він уже розповів жахливу новину і, раптом, назустріч — родич Іванова. Миттю зупиняв його.

— Чули? Яке нещастя!... Така людина!... Така світла голова!... Помер Іванов.

— Та що ви кажете, ось же він іде слідом за мною!

Любитель сенсацій не розгубився. Приставивши долоні до рота, він прошепотів:

— Тихше, він, мабуть сам іще про це не знає.

Цей факт — анекдотичний і ми не будемо настоювати, що трапилось саме так. Але нам пощастило застенографувати розмову начальника 14. відділу міліції й народнього судді 49. дільниці м. Києва, яка нагадує попередню, анекдотичну.

— Ви знаєте, товариш нарсуддя, померла Сегал Марія Мойсеївна. Справу про неї треба припинити.

— Як же так? Я її зовсім недавно бачив — здорова, квітуча.

— І от, уявіть собі, — померла. Від розриву серця.

Нарсуддя тов. Козаков подивився навколо, і раптом погляд його зовсім випадково впав на ... Так, так, це була вона, безперечно, вона, жива, здорова Марія Мойсеївна Сегал.

— Ось же дивіться, вона іде!!

І тут ми не дочули, чи за прикладом любителя сенсацій начальник відділу приклав долоні до рота й прошепотів:

— Тихше, вона, мабуть, іще про це не знає.

Чи, може, розгублено прошепотів:

— Ну, тоді ми її арештуємо.

Щоб історія зі „смертю" і „воскресінням" гр. Сегал була більш зрозуміла, зробимо коротенький екскурс у минуле. Майже два роки тому, у вересні 1937. р., суд Петровського району м. Києва засудив за спекуляцію Сегал Марію Мойсеївну на 4 роки увязнення. Шість місяців справа ходила по касаційних інстанціях і, нарешті, 31. березня 1938. р. присуд, як кажуть юристи, набрав законної сили та був надісланий у третій відділок міліції для виконання.

Саме в той час на території цьогож Петровського району був організований четвертий відділок міліції й справу миттю переслали туди. У вас, мовляв, менше роботи, ви й виконуйте.

Але в новому відділку сиділи не новаки в тяганині. „Ви передаєте справу нам, ми також знаємо, куди її переслати". І вислали в 12-тий відділок.

Кому, звичайно, як не працівникам 12-го відділку міліції відомо, що адресу будь-якого громадянина можна знайти в адресному бюрі? Навіщо завантажувати себе читанням „товстелезної справи" і шукати в ній адреси засудженої! Адресне бюро швидко, коротко й точно повідомило: „Марія Мойсеївна Сегал живе на Дмитрівській вулиці, № 23. кватиру 16.

От і чудово! Дмитрівська входить у 14. відділок, хай там і виконують присуд. „Справа" була переслана в нове місце.

Тут, у 14. відділку, присуд суду вирішили таки сумлінно виконати. Представники закону, налілені всіма повноваженнями, пішли на Дмитрівську вулицю, № 23, знайшли кватиру 16.

— Тут живе Сегал Марія Мойсеївна?

— Тут жила, але вона померла.

— А ми її саме арештувати хотіли. Ну, раз померла...

З домоуправління № 6, 108. Молотовського району одержали довідку: „Сегал Марія Мойсеївна, 1890. р. народження, померла 15. червня 1939. р." Довідку приклали до присуду й з пояснювальною запискою надіслали в 49. дільницю народнього суду. В записці ляконічно повідомили: „При цьому повертаємо невиконаний присуд зо смертю останньої".

На цьому історія про непокараний злочин і малаб покінчитись. Адже за 21 місяць, що минуло від дня внесення присуду, спекулянтка Сегал справді могла вмерти, нічого тут надприродного нема. Але суддя Козаков, до якого потрапила ця, вже по сутті припинена, справа, вирішив зробити один невеличкий експеримент, до якого не могли додуматись сумлінні працівники міліції. Він узяв довідку адресного бюра й повідомлення домоуправління про смерть засудженої та звірив із матеріялами справи. Часу на це витратив рівно три хвилини. Результат був разючий: засуджена Сегал Марія Мойсеївна, як було написано в справі, жила на Фруктовому провулку, № 3, кв. 14, і була 1918. року народження. Померла ж Сегал Марія Мойсеївна, що жила на Дмитрівській вулиці, № 23, кв. 16, і була народжена 1890. року. Отже, як бачимо, арештувати хотіли зовсім безвинну людину, а спекулянтка, яка ввесь час залишалась на свободі й може продовжувала свою протизаконну діяльність, була „поза небезпекою" і, мабуть, нишком (а то і вголос) сміялася над оперативністю працівників київської міліції.

І тільки після того, як нарсуддя Козаков знову надіслав справу для виконання вироку в 4. відділок міліції (та й то через 20 днів після цього) спекулянтка „воскресла" і була арештована.

На цьому, нарешті, можна закінчити оповідання про злочин і кару. Але оповідання про легковажність і нехлюйство ряду працівників київської міліції ще кінця не має. І ми думаємо, що допише його начальник столичної міліції".

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ВІНДЗОР, ОНТ., КАНАДА. Місячні і річні збори тов. ім. Юліяна Головінського, від. 341, відбудуться в середу 27. грудня, в год. 7:30 вечером. в Укр. Національнім Домі, Отава вул. Пригадується всім членам, що перед замкненням річних рахунків всі залеглі вкладки обовязково мусять бути вирівняні. Члени довгуючі мусять памятати, що, коли хочуть мати право вибирати нвоий уряд, або бути до нього вибраним, мусять подбати, щоби їх вкладки були вповні вирівняні до кінця року 1939, на підставі 137-го і 138-го параґрафу статуту У. Н. Со. — Н. Нікон, предс.; П. Дуда, секр.; Ю. Поворозник, кас.

ТОРОНТО, ОНТ. Річні збори Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 432, відбудуться в пятницю, 29. грудня, в год. 8:30 вечером, в домівці У. Н. О., 334 А. Квін улиця. Просимо всіх членів та членицьь прибути на іц збори, бо будуть важні спраяви до вирішення. Одна з тих важних справ буде вибір урядників на 1940. рік. — В. Гірняк, секр.

НА РІЖНІ ТЕМИ

„БРЕМЕН".

Німецький корабель „Бремен", що в часі вибуху війни між Німеччиною й Англією був десь на Атлянтійському океані, наражений на затоплення або захоплення з боку британської фльоти, по кількох місяцях утікання добився нарешті цілий до „домашнього порту" в Німеччині.

Німці проголошують цю подію як доказ, що британська фльота не панує на морю, як це Англія любить голосити.

Англійці відповідають на це, що вони не затопили „Бремену", хоч могли, бо вони держалися міждержавної угоди про трактування пасажирських кораблів підчас війни.

Чи не було тут з „Бременом", як із тим зайцем, що набіг на стійку царя Миколи підчас царського полювання? Стрілив цар і спитався свого мисливого, що йому рушниці набивав: „поцілив?"

„Ні, ваше величество", каже мисливий, „ви зволили його помилувати".

ПЕРЕКОНАВСЯ.

Так, англійці самі переконалися, що придуманий ними спосіб захорони перед літаками при помочі привязаних бальонів є успішною захороною. Переконалися, коли один англійський літак британської фльоти налетів на каблі бальону й розбився на місці.

Очевидно, переконалися, але не ті, що були на літаку: вони всі згинули.

Цей спосіб переконування нагадує того цікавого, що хотів переконатися, чи пістоля набита й, дивлячися в цівку, потягнув за курок. Була набита.

НІМЕЦЬКІ НАСТРОЇ.

Освалд Гарисон Вилард, бувший власник і редактор тижневика „Нейшен", каже на основі чотиро-тижневого побуту в Німеччині, що долі німці є за Гітлера, але більшість німців є противні й Гітлерові й націзмові. Вони висказувалися так зовсім відкрито.

Коли справді більшість проти Гітлера й націзму, то як може Гітлер і націзм удержатися?

Саме в цей спосіб, що не дає народові висказати, що він думає про Гітлера й націзм.

ГІТЛЕР І СТАЛІН.

У цьому націзм дуже подібний до комунізму.

Там теж нарід, замість висказувати про справу своєї думки, висказує думки, які йому диктатура приказує висказувати.

Тому й не можна дуже дивуватися, коли Вилард предсказує, що за пять років війни Німеччина стане комуністичною.

ТРОШКИ.

Свого часу німці сповістили, що вони розбили бомбами з літаків британський воєнний корабель „Ріполс".

Англійці кажуть, що „Ріполс" не був затоплений, лише трохи ушкоджений. Не зважаючи на це ушкодження, він міг далі сповняти свою службу конвоювання торговельних кораблів.

Це нагадує ту сільську дівчину, що, ставши у великому місті на домашню службу, скоро знайшла собі вояка. Як дівчина почала за якийсь час грубнути, пані робила її обережною. „Чи не трапилося тобі щось з ним?" — спиталася нарешті дівчини.

„Ні", запевняла дівчина, „ми лише трохи заручені".

З РУХУ ПО ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗУ.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Союзове Свято.

Заходами Комітету Відділів У. Н. Союзу в Ню Йорку влаштовано минулої неділі, 17-го грудня ц. р., в „Карпатія Гол" Союзове Свято з нагоди 45-літньої річниці заложення У. Н. Союзу. Свято відкрив голова Комітету, п. Е. Ляхович, і відчитав привітну телеграму від Союзу Українок Америки, після чого хор молоді при укр. кат. церкві св. Юрія під проводом проф. Т. Онуфрика дуже гарно відспівав американський національний гимн і „Живи, Украйно". Цьому хорові і його провідникові треба це признати, що хоч існує вже довгий час, а проте не попадає в застій, не плісніє, а все заховує свіжість і робить постійно поступ уперед. Голоси були дуже добре зрівноважені, пісні педантично виконані і на кожнім кроці видно було совісну, точну і вмілу роботу диригента.

Далі наступив реферат головного фінансового секретаря У. Н. С., п. Романа Слободяна. П. Слободян, під оглядом промов, є рідким гостем у Ню Йорку. Після останнього виступу нюйорчани напевно захотілиб його бачити і чути нераз. Реферат про У. Н. С., зокрема про його фінансовий стан, звичайно буває сухий. Проте п. Слободян перемішав ці сухі цифри з дотепами та зо справами загально громадської ваги і всі вислухали його з надзвичайно великим зацікавленням. Бесідник згадав про перших піонірів У. Н. Союзу та про тяжкі початки нашої організації. Далі додав у цифрах, як У. Н. Союз постійно зростав у членах і грошах. Подав його теперішний фінансовий стан. Скільки котра місцевість має членів. Під оглядом членства донедавна на першому місці стояло Шікаго. Тепер Ню Йорк побив Шікаго і станув на першім місці. Серед усіх Союзових відділів за останні часи найбільше придбав членів 204-тий відділ. Він приєднав поверх 500 членів. Другим відділом є 361-ший. Бесідник також згадав відношення У. Н. Союзу до старого краю і до визвольних змагань українського народу.

Пан Петро Ординський захоплював публику своїм гарним баритоновим співом. Хоч відспівав чотири пісні, то публика своїми рясними оплесками змушувала його ще далі співати.

Молоденький хлопець, Юрій Олійник, виголосив із запалом деклямацію, поему С. Мусійчука, „Піонірам У. Н. Союзу".

Редактор „Юкрейнієн Віклі", п. Степан Шумейко, виголосив реферат про У. Н. Союз англійською мовою. Він підкреслив іще раз усі ті доброділства, які У. Н. Союз дає своїм членам, а далі точно зясував, які користі приносить для кожної суспільности, зокрема для української, те, коли вона добре зорганізована та має сильні організації. Українська молодь в Америці особливо повинна горнутись до У. Н. Союзу. Бо ця організація вже має сильні основи. Вона вже нині уявляє собою велику силу. Та її ще можна поширити і скріпити. Через неї наша молодь в Америці може зреалізувати чимало суспільних, а й особистих завдань. Через неї наша суспільність може також принести велику поміч поневоленому українському народові на його рідних землях. З сильними організаціями чужі люди числяться. Зо слабими не хочуть говорити. Отож організуймось, вступаймо громадно до У. Н. Союзу, закликав бесідник.

Тепер виступив хор дівчат під проводом п. Т. Онуфрика і відспівав кілька українських пісень. Пісні були солідно підготовані, хористки добре вишколені, а публика кожну їх пісню нагороджувала такими оплесками, що змушувала хор співати наддатки.

В другій частині виступив мішаний хор під управою того самого дириґента і, як у попереднім виступі, так і тепер дуже гарно виконав „гимн У. Н. Союзу" і „Пісню старого мельника", в якій ролю мельника, получену з сольом, бездоганно виконав молодий п. Юрко Баранець, що вийшов на сцену, перебраний за дідуся. Його появою і співом публика була дуже зворушена.

Святочну промову виголосив д-р Л. Мишуга. У ній звернув увагу на ту ролю, яку відіграла „Свобода" в розвою У. Н. Союзу та цілої нашої еміграції в Америці. В той час, коли У. Н. Союз був „батьком" і водночас мізком нашої еміграції, „Свобода" була „матірю" та душею організації. Як добра мама, вона, хоч любила безмірно своїх дітей, то також на них нераз „накричала", а то й декого й ударила, коли треба було цього. Далі бесідник-говорив, що хоч дехто закидає „Свободі" „праві ухили", чи навіть „реакцію", то проте в „Свободі" і в У. Н. Союзі вбільшості працюють селянські діти; багато з них вийшли з селянських робітничих рядів і роками працювали по фабриках. Вони в тяжкій життєвій боротьбі переконалися, що щоб корисно служити своїй суспільності, не треба пускатись на демагогію і послугуватись ріжними, чужими нам кличами, лівими чи правими. Фільософія, яку ми винесли з нашої селянської хати, оперта на праці й власних силах, є основою нашого діляння. „Свобода" все дивилась на українське суспільне життя не з себелюбного, тільки з загально народнього боку. Вона підносила патріотизм інших українських організацій і їх членів, які цей патріотизм виявляли; робила вона це навіть тоді, коли в дечому могла непогоджуватись із тактикою. Добра воля, характер, цінності душі — вона все ставила на першому місці.

Пані Марія Гребенецька відспівала з глибоким чуттям і мистецьким виконанням пять пісень, з яких пята була відспівана на домагання публики, що щедро оплесками нагороджувала артистку. Піяновий супровід спочивав у компетентних руках пані О. Ляхович. Жалко, що піяна чомусь не було на сцені, тільки внизу. Накінець іще раз виступив хор під проводом п. Онуфрика і відспівав низку пісень. Перед відспіванням українського гимну виступив гол. радний У. Н. С. п. Ілля Гузар, і, подякувавши приявним за участь, у своїй короткій промові закликав родичів, щоб вписували дітей до У. Н. Союзу. Галя була заповнена людьми.

Свято це залишило по собі дуже миле враження і переконало всіх союзовців, що вони, колиб далі разом співпрацювали, моглиб виконати неодну добру суспільну роботу. А понадусе вони освідомилиб з ідеями, які заступає У. Н. Союз, наш найширший український загал і вслід за тим моглиб притягнути чимало нових членів, роблячи тим їм самим добру прислугу та скріплюючи ними нашу спільну організацію — У. Н. Союз.

К.О.

НЕ ТАК ЗОВСІМ СПОКІЙНО,

як доносять із західного фронту урядові комунікати обох сторін. Французькі жовніри обстрілюють німецькі позиції з румовищ дому.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

УКРАЇНСЬКА ВИСОКА ШКОЛА ПОТРЕБУЄ НАШОЇ ПОМОЧІ!

Нижче наводжу витяг з листа, якого я дістав від управи Товариства Прихильників Української Господарської Академії.

„Як Вам певно відомо, наш інститут від дня свого заснування і по цей день існував та існує лише на українські власні кошти, які головним чином давала українська еміґрація в Европі й Америці та частинно краєві землі — Галичина, Волинь, Карпатська Україна та Буковина. Нині ситуація така, що ми через воєнні події не можемо сподіватись помочи ані з рідних земель, ані від европейської української еміґрації. Єдина надія лишається на українську еміґрацію в Америці. З вибухом війни і внаслідок цього відрізання Інституту від більшости його студентів, а Товариства Прихильників У. Г. А. від його членів наша школа залишилась зовсім без коштів... І хоч ми всі однієї думки, що свої українські школи й установи, а зокрема такі живі установи, якими є Український Технічно - Господарський Інститут, мусимо за всяку ціну до кращих часів зберегти (бо це є єдине, що нам з наших досягнень залишається), але ми самі тут своїми слабими матеріяльними силами не втримаємося. Стороньої помочи, ні з німецької, ні з чеської сторони чекати нема підстав. Ні з боку німецьких, ні чеських чинників нема жадних перешкод для продовження шкільно-навчальної та наукової чинности нашого інституту, але на матеріяльну підтримку з їх боку у нас нема надій.

Тому дирекція старається відшукати власні, українські джерела для дальшого існування інституту. В цих цілях звертаємося до наших заокеанських земляків, до їхніх чисельних організацій та впливових людей з проханням якнайшвидше (бо невідомо, як можуть події розвинутись далі) в максимальній ступні (бо переказ грошей триває місяці, а кожний доляр продовжує вік нашої школи!) допомогти нам грошево, а то:

1. Особистою інтервенцією у Вам відомих українських організацій та окремих свідомих українських одиниць причинитись до негайного надіслання нам грошевих допомог.

2. Заохочувати відповідних осіб до впису на наші курси або до купівлі наших видань".

Вище наведений витяг з листа говорить сам за себе. Лишається українському громадянству в Америці відкликнутись і щедрою рукою допомогти своїй єдиній національній школі.

М. Гайдак,
Сейнт Пол., Мінн.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

МЕЙФІЛД, ПА. Спеціяльний мітинґ відділу 185. відбудеться 24. грудня, в першій годині пополудні. Просимо всіх членів, щоби прибули й вибрали відділовий уряд на 1940. рік. — Василь Наконечний, предс.; Микита Кицира, кас.; Михайло Романишин, секр.

ЙОНҐСТАВН, О. Річні збори Бр. св. Петро й Павла, від. 274., зістали відложені на неділю, 24. грудня, і год. 6. попол. Проситься всіх членів прийти, бо є важні справи: звіт урядників і вибір нового уряду. Члени, котрі ще не вписали своїх дітей, повинні на тих зборах їх вписати. — М. Волощак, предс.; Л. Максимич, кас.; П. Сильчак, секр.

ВЕСТБУРИ, Н. Й. Річні збори Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 267., відбудуться в суботу, 23. грудня, в год. 8. вечером, в домі Ів. Агреста. На цих зборах буде спарвоздання урядників за цілий рік 1939. і буде вибір нового уряду на 1940. рік; крім того буде багато справ до полагодження. Приявність всіх членів є конечна. Не явившийся член підлягає карі, приписаній статутом. — К. Лідух, секр.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ДІТРОЙТ, МІШ.

З концерту української співачки.

В неділю, 3-го грудня б. р., концертова авдиторія Арт Музею була заповнена добірною публикою, що прийшла послухати нової української співачки, пані Ольги Лепкової, яка дала концерт за стараннями філії С. У. А.

Концерт відкрила пані Ю. М. Шустакевич привітною промовою, представивши публиці співачку серед грімких оплесків.

Озвалося піяно. З грудей співачки полився золотий голос: „Мені однаково, чи буду я жить в Україні" (Шевченко-Лисенко). Цією піснею співачка відразу полонила слухачів і стала близенько до їх сердець. Здавалося, що це Шевченко промовляє словами золотого голосу співачки.

Вміру того, як розвивалась концертова програма, публика щораз більше захоплювалася співом. Артистці подано в нагороду квіття. Великі жовті хризантеми від філії С. У. А., опісля кіш цвітів від української федерації і ще одну китицю від родини Королишинів.

Минала пісня за піснею, щедро нагороджувані грімкими оплесками. І так пройшло 12 пісень і дві додаткові, на сердечне домагання публики.

Пані Лепкова показалась доброю співачкою. В неї сильний, енергійний, широкої скалі меццо-сопран, яким вона орудує відповідно до своєї волі. Її репертуар складався з трудних оперових арій, тяжких до виконання, як Чайковського „Жанна Д'Арк" (Орлеанська Діва) і „Пікова Дама". Співала твори наших композиторів: Людкевича, Вахнянина, Степового і чужих, як Брамса, Шопена й інших. Співачка, повна молодости й енергії, дає великий вклад почувань і драматизму. У неї нема застережень і тому в пісню вкладає всю свою душу.

Українська публика любить наші народні пісні, але їх покищо наша співачка у свойому репертуарі не має, через велике замилування до оперових творів. Та наші народні пісні є дуже близькі нашій публиці і тому так ожидані від кожного співака і співачки. І коли пані Лепкова веспівала до Шевченкових слів Мусоргського „Гопака", публика безмежно раділа. Також грімкі оплески посипалися за англійську пісню „Май гіро" (Мій герой), яку співачка присвятила тутродженій молоді. Треба признати, що це був дуже щасливий момент для молодих слухачів.

Концерт був успішний під кожним оглядом. Гарячо та сердечно прощала публика симпатичну співачку і виходила з концерту, піднесена морально на дусі. А з обличчя співачки можна було вичитати, що вона задоволена з успішного виступу. А успішний виступ є тоді, коли є правдива душевна симпатія між артисткою і публикою.

Наші кольонії повинні запрошувати до себе паню Лепкову на концерти. Такі концерти потрібні в першій мірі для морального піднесення нас самих, а також на те, щоб наші співаки були „наші", щоб не розгубились у чужині.

Піяновий супровід спочивав у руках досвідченого музики, яким є Містер Гомер Ля Гасси, що вже від чотирьох років грає на українській радіопередачі п. М. Шустакевича.

Ще згадаю, що другого дня в Українськім Народнім Домі філія С. У. А. влаштувала товариське приняття для нашої співачки, де членки С. У. А. і ширша публика мали змогу билжче з нею познайомитись.

Вечором проводила дуже тактовно пані Козаченко і він пройшов у надсподівано приемному і піднесеному настрої.

Сердечні побажання співачці неслись від урядниць С. У. А.: Цимбалістої, Стецко, Голубової і Будзол. Також пані Атаманець передала привіт. З громадян промовляли: адв. І. Кузь, М. Шустакевич, д-р Яців, д-р Кібзей, проф. Королишин і Піхурський. Практичний дарунок від симпатиків передав п. Сковрон.

Слухаючи признань і компліментів, співачка хилила голову і сердечно дякувала всім.

На цьому місці додам, що С. У. А. в Дітройті щиро, по сестричному, віднісся до нашої співачки, покладаючи працю і влаштовуючи цей концерт дуже, дуже старанно.

Ю. М. Ш.

ЗРІСТ ПРОДУКЦІЇ ВИНА В АМЕРИЦІ

Департамент скарбу каже на основі заплачених податків, що в Америці розвивається щораз краще продукція вин. У порівнянні з тим промислом продукція горівок зменшуеться.

ДИВНА ПРИГОДА З ЗУБАМИ

Ось така пригода притрапилась недавно одному французькому добродієві, що живе в Ст. Роз Да Лак, Ман. (25 миль від Давфину) та тішиться гарними, здоровими та блискучими — штучними зубами.

Оноді вертався він з Вінніпегу додому тай купив собі на дорогу бананів, щоб не вкучилось їхати. Розсівся вигідно на лавці — тай почав їсти. А коли зїв, завинув шкірку з бананів у папір, відчинив вікно тай викинув надвір. По якімсь часі завважив, що в нього порожний рот — нема зубів! По довшім шуканні прийшов до переконання, що він викинув їх разом зо шкіркою з бананів надвір. Наробив крику й сказав кондукторові спинити потяг. Висівши з потягу, поїхав „гендкарою" аж до місця, де викинув шкірку з бананів. Шкірку знайшов, але зубів ні. З тяжким серцем чекав на другий потяг, щоби поїхати додому. А в голові сумні думи кружляють: Що скаже жінка?

Тимчасом кондуктор знайшов зуби під лавкою, довіз їх до Ст. Роз Да Лак і лишив на стації.

І так зуби приїхали до дому скоріше, як їх власник.

ВАГА ОБЕРЕЖНОЇ ЇЗДИ

Томас Вилет з Вотерлу, Айова, їхав зо своєю жінкою на відчит про вагу обережної їзди автом. Його вибрано лектором на тій основі, що він проїхав 1,250,000 миль без випадку. По дорозі на відчит йому трапився такий поважний випадок, що його треба було відставити до шпиталю, а відчит відкликати.

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS

CONDEMN INVASION OF THE UKRAINE

A resolution condemning the recent invasion of Western Ukraine by Soviet Russia was adopted by about 600 local Ukrainians who convened Sunday at the Ukrainian Center, 181 Fleet St., to honor Archbishop Andrej Sheptycky, of Lwow, Poland. The archbishop, who is prelate of the invaded district, was honored because of his heroism during the invasion.

An appeal was made by Counselor Marcel Wagner, a speaker Sunday, to those present to petition their congressmen and senators to aid the exiled Ukrainians through the American Red Cross.

Rev. Thomas Fay, S. J., of St. Peter's College, said that the invasion was conducted with the hope of stamping out the Ukrainian Catholic Church. Father Fay expressed belief that "when the present dictators are forgotten Archbishop Sheptycky will be revered in blessed memory." He said the Catholic Church has triumphed over men such as Napoleon, and will still flourish when "Stalin and Hitler are in their graves."

Other speakers were Dr. Longin Cehelsky, editor of a Philadelphia Ukrainian newspaper, and Nicholas Muraszko, of Jersey City, president of the Ukrainian National Association.

Very Rev. Wladimir Lotowycz, pastor of Sts. Peter and Paul Ukrainian Catholic Church, presided. Members of the Lysenko Choir, directed by Prof. William Gela, presented several selections. Soloists were John Kawoczka, Anne Dmytrycha, Mildred Milanowicz, and George Shustykevich.

(The Jersey Journal,
Jersey City, N. J., Dec. 19, 1939)

ВБИВНИК, ЧИ ЖЕРТВА ВИПАДКУ?

Лорел Гарві Крофорд, 41-літній мешканець Пасадени, Каліфорнія, котрому поліція закидує, що це він навмисно спричинив упадок свого авта з висоти 1,000 стіп і вбив свою родину з 5 осіб. Він каже, що це був випадок.

ПОСМЕРТНІ ВІСТІ

У середу, 20. грудня 1939. року, помер у Джерзі Сіті, Ню Джерзі, по довгій недузі член У. Н. Союзу й Товариства Клюб Поступовий, відділ 70. У. Н. Союзу,

ВАСИЛЬ ТУРИНЧАК.

Родився він у Джерзі Сіті 24. грудня 1918. року. Мав при смерті несповна 21 літ.

Він був моряком і пливав на ріжних кораблях між Америкою й ріжними европейськими краями. Підчас одної подорожі до Росії він простудився, а з простуди розвинулися сухоти.

До У. Н. Союзу приступив ще дитиною, а в 1936. році перейшов до старших членів. Був самотний.

Оставив у смутку матір, три сестри й трьох братів.

Похорон відбудеться в суботу, 23. грудня, рано з дому жалоби, 247 Вашингтон стріт, Джерзі Сіті, до української католицької церкви й на цвинтар.

Земля Йому пером!

У СПРАВІ РІЗДВЯНИХ ПОЗДОРОВЛЕНЬ

ЯК ПОПЕРЕДНИХ РОКІВ, ТАК І ЦЬОГО РОКУ

ВИЙДЕ ДНЯ 6. СІЧНЯ 1940. РОКУ

СПЕЦІЯЛЬНЕ РІЗДВЯНЕ ЧИСЛО „СВОБОДИ"

У ЗБІЛЬШЕНІМ ФОРМАТІ

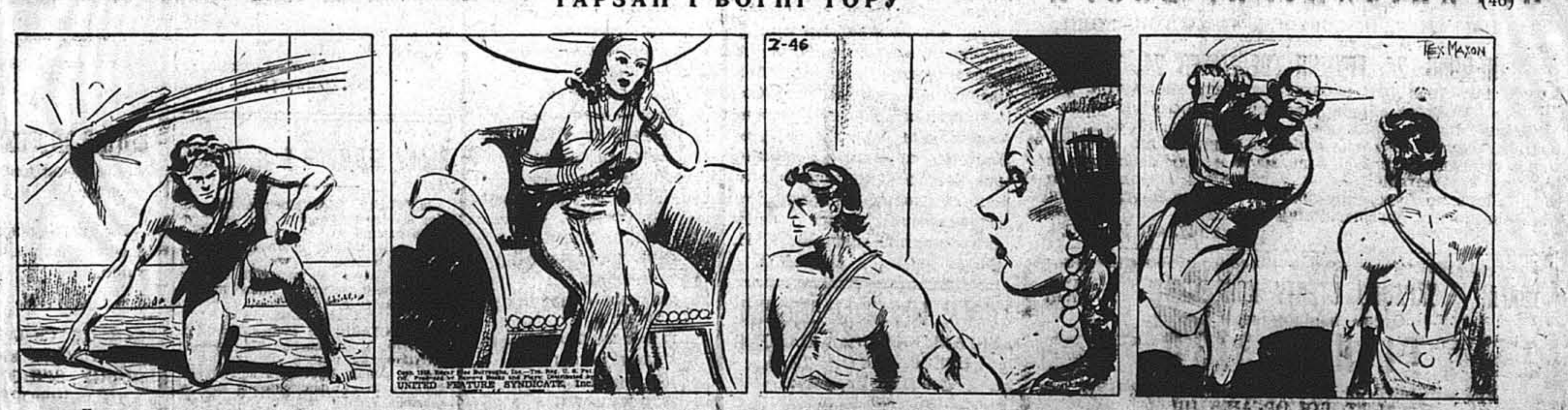
ЯК ПОПЕРЕДНИХ РОКІВ, ТАК І ЦЬОГО РОКУ
це спеціяльне Різдвяне число „Свободи" дасть нагоду
ВІДДІЛАМ У. Н. СОЮЗУ Й ІНШИМ ТОВАРИСТВАМ,
ВІДДІЛОВИМ УРЯДНИКАМ і
УКРАЇНСЬКИМ і ІНШИМ БИЗНЕСМЕНАМ
пригадатися своїм приятелям, знайомим і покупцям відповідним Різдвяним поздоровленням.

Щоби такі поздоровлення могли бути зложені в відповідній формі, вони мають бути в адміністрації „Свободи"

НАЙДАЛІ ДО 31. ГРУДНЯ 1939.

ТАРЗАН І ВОГНІ ТОРУ

(46)

Дарно, дивлячись на боротьбу Тарзана з великаном, мав малий страх за Тарзана. Як дикун кинув у Тарзана дрючком, всі зжахнулись, крім Дарна. Він знав, що в останній хвилині Тарзан ухилиться від дрючка. Так і сталось. А великан Бегґо з люти тепер сягнув до пояса по двосічний меч. З мечем кинувся він до противника.

Серце королеви билося сильно. Її груди хвилювались. Коли Тарзан ухилився від ударів, вона раділа. Колиж йому щось грозило, вона завмирала зо страху. Вона сама не знала, що діється з нею. Бо ніколи передтим вона не мала найменшого жалю за життям людини. А тепер вона боялася, щоб той чужинець не згинув.

Якби це було в її силі, вона булаб зупинила цю боротьбу. Але вона, хоч була королевою, сама мусіла коритися залізним законам свойого племени. З другого боку, її серце невимовно боліло, що цей чужинець згине. Що він не може перемогти великана, в це вона не сумнівалась. Лишалось їй сподіватись на чудо.

А Бегґо тимчасом поводився дуже зухвало. Він лютився на Тарзана, що той йому висмикався, бо він хотів з ним покінчити якнайскоріше. Та що він з Тарзаном таки покінчить, він у це не сумнівався. Тепер він розігнався до Тарзана з великим мечем. Тарзан знов станув, немов вкопаний у землю, і ждав.